Fa

okt. 14-28.

tánpont

II. évf. 3. szám

MKKE

KÖZMŰVELŐDÉSI

BIZOTTSÁG LAPJA

MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Központi Könyvtára
Telefon: 176-827 Telex: 224126 mkke h
1828 Budapest 5. Pf.: 489

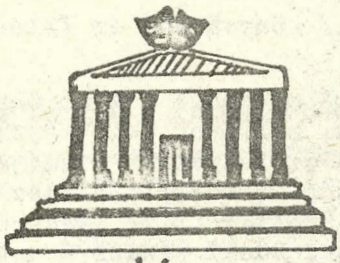

KUL-TÚRA

A TARTALOMBÓL:

TAPSREND
-APÁTI MIKLÓSTÓL
VENDÉGÜNK:
VENCZEL LÁSZLÓ
KUL-TÚRA GYÖRBE
SZÍNHÁZI LISTA
-DURÓ GYÖZÖTÓL

-klub- műsor-

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KLUB

október 14. 19.oo — helye: VIII. Makarenkó u. 2o.

Vendég: Püski Sándor /New York/ könyvkiadó és felesége
"Életünk regénye"

Püski Sándor a népi mozgalom bölcsőjének a "Pro Christo Diákok házának", az első falukutató táborok kirajzási helyének volt egyetemi évei alatt lakója. 1937-ben, 27 évesen a Kelet Népe c. folyóirat kiadója, majd 1939-ben létrehozza a Magyar Élet Könyvkiadót. E kiadó fő célkitűzésének a legkülönfélébb népi irányzatok, szerzők összefogását tekintette. (...) 1946 után a népi mozgalmat az új politikai feltételek megosztották. Püski Sándor a mozgalom balszárnyától elhagyatva kiszorult a közéleti, politikai életből. (...) 197o-ben kivándorló útlevéllel az USA-ba távozik, ahol könyvkiadót és könyvkereskedést alapít, amelyben magyarországi könyveket is terjeszt, ezért az USA-ban kezdetben erős jobboldali támadások érik.

október 19. 19.oo — helye: VIII. Makarenkó u. 2o.

Vendég: Waclaw Felczak lengyel történész
Házigazda: Kovács István történész, író, műfordító

A krakkói Jagelló egyetem professzora a magyar történelem tökéletes ismerője, nemrég jelent meg a magyar történelemről összefoglaló kézikönyve. A lengyel-magyar történelmi kapcsolatoknak, a közelmúlt és a jelen lengyelországi történelmi és társadalmi folyamatainak szintén alapos ismerője.

Most mégsem elsősorban erről kértük, hogy beszélgessen velünk. Felczak professzor ugyanis a második világháború idején a londoni emigráns lengyel kormány budapesti képviselője volt s személyes élményei hallatlanul érdekesek lehetnek. Mennyit tudunk a második világháború alatti lengyel helyzetről, a különböző emigráns erőkről? Hogyan segített a németekkel szoros szövetségben álló magyar politika a feldarabolt Lengyelországból érkezett menekülteken? Hogyan ismerte Waclaw Felczak a legendás emlékű Raoul Wallenberget? És még számtalan kérdés merülhet fel ötletszerűen bennünk.

A lengyel professzor kérése, hogy kérdéseinkre részben lengyelül /Kovács István tolmácsolásában/ válaszolhasson, mert magyar tudása nem tökéletes.

Felhívjuk a figyelmet a Tiszatáj 1981/6-os számában megjelent Felczak-interjúra.

október 26. 19.oo

Halmai Gábor-Kerekes Zsuzsa: Jog, állam, jogállam

Az Élet és Irodalomban 1987. júl. 17-én ilyen címen megjelent s nagy port kavart cikk szerzői (egyetemünk kedvelt oktatói) osztják meg velünk gondolataikat.

október 28. 19.oo

Petschnig Mária Zita (a Közgazdasági Szemle felelős szerkesztője):
A lakáshelyzet kilátás(talanság)ai

tdupont

RAJK LÁSZLÓ SZAKKOLLÉGIUM

október 2o. 17.oo helye: VIII. Makarenkó u. 2o.

Szociológia Klub
Jonathan J. Gershung: Az "Ön-szolgáltató társadalom" gazdaságtana és szociológiája

A fiatal angol közgazdász-szociológus, a bath-i egyetem professzora, a mai angol társadalomtudomány egyik legnagyobb hatású alakja. Első műveiben egy új társadalomfejlődési elméletet dolgozott ki. Ebben megindokolja, hogy miért nem jött létre a sokak által várt szolgáltató társadalom. Újabban időmérlegkutatásokkal és a háztartások gazdasági szerepének felértékelődését elősegítő stukturális átalakulásokkal foglalkozik.

október 2o. 19.oo

Bródy András: Különvélemény az alternatív közgazdaságtanról

Ez az előadás egy tematikus sorozat első rendezvénye, amellyel az a célunk, hogy szakembereket szólaltassunk meg az alternatív közgazdaságtanról, az ökológiai szemlélet magyarországi alkalmazhatóságáról. Ezúttal Bródy Andrást kértük fel, hogy saját tudományos nézőpontjából adjon értékelést az alternatív gondolkodás közgazdaságban betöltött szerepéről.

október 22. 19.oo

Balogh Sándor-Izsáki László: Politikai mozgások az egyetemeken 1945-től

A kérdés aktualitását a közelgő Hallgatói Tagozat választás jelenti. Érdekes lenne tudni, hogy milyen gondolati, szerkezeti változások történtek az elmúlt 4o évben a magyar felsőoktatási intézmények falain belül. Hogy alakult a KISZ szerepe, jelentősége, tartalma? Milyen egyéb diákok által kezdeményezett önkormányzati vagy politizáló szervezet, csoport létezett és hogyan működtek? Gondoltak-e az egyetemi hallgatók politizálásra, cselekvésre és hogyan reagált erre a párt és állami apparátus? Egyáltalán milyen problémák foglalkoztatták elődeinket, milyen tartalommal töltötték meg egyetemi éveiket, milyen hangulat, szellem uralkodott a magyar felsőoktatásban az elmúlt 4o évben. Ilyen és ezekhez hasonló kérdésekre próbálunk választ keresni meghívott előadónk segítségével.

október 27. 19.oo

Dr. Dura László - Dr. Szabó Irén: Munkanélküliség Magyarországon?
/Ózd, az "állatorvosi ló"/

Előbb a szóbeszéd, majd a sajtó is (átmeneti hírzárlat után) beszédtémává tette Ózdot. Annak ellenére, hogy Pethes András, az Ózdi Kohászati Üzemek vezérigazgatója 1986 decemberében a Népszabadság hasábjain is megnyugtatta a közvéleményt - "egy becsületes dolgozótól sem válunk meg" -, mára kiderült a könyörtelen igazság: a kilencvenes évek elejéig legalább 5ooo dolgozótól kell az OKÜ-nek megválnia az ún. "diverzifikációs és stabilizációs program" keretében. A Szakszervezeti Kutatóintézet munkatársai az év nyarán helyszíni vizsgálatot végeztek, hogy az ózdi példa tükrében választ találjanak arra a kérdésre: politikai intézményrendszerünk, szociálpolitikánk, a vállalati hierarchia hogyan tud megbírkózni egy a szocializmus eddigi történetében még nem tapasztalt, számos emberi konfliktust felvető feladattal, amikor már nem tartható az az álláspont miszerint csak a "lógósok" és az "alkoholisták" azok, akik visszakaphatják a munkakönyvüket.

LAPZÁRTA UTÁN ÉRKEZETT...

A Tarkaréti Kollégiumban Dr. Hegedüs Miklós tart előadást okt.21-én, szerdán 19.oo órakor.
Téma: A vallásról, egy kicsit másképpen
/Az előadás a kollégium klubjának "A mi bőrünkre megy" című sorozatának 2. előadása./

A SZAKRÁLIS ÉS A PROFÁN
Vallástörténeti - valláslélektani előadássorozat - szó - látvány - zene

M. Eliade (kultúrantropológus, vallástörténész) munkáin keresztül, a tavalyi C. G. Jung életmű bemutatását folytatva.
Előadók: Ranschburg Ágnes és Fehér J. András (író) kreativitáskutatók
Tervezett előadások:

okt. 21. M. Eliade élete és munkái
okt. 28. Képzetek és szimbólumok
nov. 4. Az örök visszatérés mítosza
nov. 11. A vallásos élmény
nov. 18. Az alkímia üzenete
nov. 25. A sámánizmus és az extázis archaikus gyakorlata
dec. 2. A jóga régen és ma
dec. 9. Összefoglaló: Eliade "mély antropológiája" kritikáinak ismertetője

Előadások: szerdánként 17.oo-tól a Rajk László Szakkollégiumban

Mennyire kódolható a lélek,- olvasható, látható - a hangjai és képei hogyan tekinthetők, ki nevel életfát a kiskertjében, az én és énárnyék miképp és mit fest feketére és fehérre. A játék-elv, a résztvevés és megújítás együttes öröme ..... s mindez megélve kikké és mivé rajzolta a résztvevőket .....

Eszembe juthat mindez és milyen szótlan élménnyé épült, nőtt a gondolataimba és érzéseimbe ... a Jung tavalyi előadássorozata. Beszéltünk katarzisról mágiáról és természetes gyógymódokról, voltak és lettek partnerek a hétvégi szantálillatos bulikon és a nyári önismereti-együtt-Balatonparton ...

Az idei, ami egy más szempontú fűzér archaikus-mágikus bűvölete, elmondva és megpillantva ill. megpillantani vélve; kép és beszélgetés a lélek őskertjében ...

ASSZERTIVITÁS: Régi fogalom új köntösben? Vagy tán új az egész?
Gyere el, döntsd el magad!

Előzetesként szentelj magadnak pár percet és gondolkozz el azon a következő helyzetekben hogy viselkednél:

Pl. 1. Nov. 2-ára le kell adnod egy szemináriumi dolgozatot és nincs kész:
- nov. 2-án reggel ébredéskor,
- nov. 2-án a szeminárium kezdetekor.
2. Elfelejted elhozni az ígért könyvet (füzetet) a csoporttársadnak.
3. Tetszik neked egy lány (fiú), nem tudod, hogy fejezd ezt ki, hogyan közelíts hozzá.
4. Közös hétvégi programod van a barátaiddal, amire szeretnél elmenni, ugyanakkor vasárnap délben van a mamád születésnapi ebédje.

Szerintem: - ha manipulatív és agresszív vagyok, akkor nem értékelem a másikat
- ha önalávető /szubmisszív/ vagyok, akkor nem értékelem önmagam
- ha asszertív vagyok, akkor önmagam is és a társam is respektálom.

Egyetértesz? Nem? Beszéljük meg!
1987. október 2o-án 18.3o-tól a Makarenkó u. 2o. II. 19-es teremben szeretettel várunk.

Bauer Edit - Ruzsa Ágota

INTERKLUB

október 22. 19.oo helye: VIII. Makarenkó u. 2o. I./15.

Felolvasói est és kerekasztal-beszélgetés: Ausztriai kisebbségi irodalom

Vendégek: Janno Messner és Maya Haderlap - karintiai szlovének
Andy Novosel és Peter Tyran - burgenlandi horvátok

Nemzetközileg elismert írók, az ausztriai irodalom jeles művelői, közép-európai kisebbségek képviselői. Nemcsak irodalmilag, hanem nemzetiségi politikus szemmel is érdekesek. Ezzel a rendezvényünkkel a Társadalomtudományi Klub keretében tartott, a kisebbségek problémáival foglalkozó beszélgetések sorát szeretnénk folytatni - német nyelven.

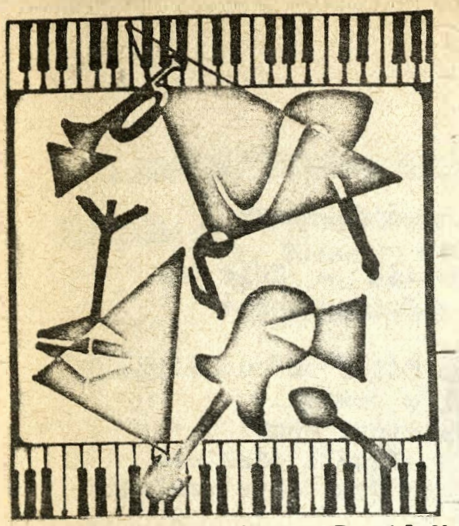

A KÖZGÁZ JAZZKLUB programja:

okt. 17.: Szabó Sándor - gitár szóló
Binder Károly - zongora szóló
okt. 24.: David Moss (USA) - dob, ütőhangszerek
Helmut Joe Sachse (NDK) - gitár, fuvola
okt. 31.: Conrad Bauer - posan szóló
nov. 1.: Frank Wright (USA) trió /nem biztos/
nov. 14.: Paul Termas (Hollandia) - szaxofon szóló
nov. 22.: Position Alpha svéd szaxofon kvartett
dec. 6.: Kahondo Style (GB)
dec. 12.: Dietmar Diesner (NDK) - szaxofon szóló
dec. 19.: Günter Sommer - Ulrich Gumpert

október 24. 19.oo: David Moss - Helmut Joe Sachse

David Moss az egyik legjelentősebb megújítója az ütőhangszeres zenének a 8o-as években. A "New Music Sience" olyan képviselőivel játszott együtt, mint Bill Laswell, Arto Lindsay, Fred Frith, Jamaaladeen Tacuma, Phil Minton, Malcolm Goldstein, Heiner Goebbals, Elliot Sharp, John Zorn. 1983-tól ad szóló koncerteket, tagja a Golden Palaminos nevű no-wave szupergruppnak. 1981-től lo alkalommal turnézott Európában, mint szólista és mint vezetője a The Mossman, N.Y. OBJECTS and Noise és a Dance Band nevű együtteseknek.

Néhány vélemény David Mossról: "A zaj virtuóza: egy őrült ütőhangszeres/énekes" (The Village Voice), "A legjobb kísérletező ütőhangszeres" (The New York Times)

A KÖZGÁZ DIÁKCENTRUM MŰSORA

M.K.K.E. Közgáz DC diákcentrum

október 16-án, pénteken 19.3o-ol.3o-ig

- Lee Cooper -divatbemutató-show + ajándéksorsolás!
- a Studium Dixieland Band játszik
- vendégünk: Kruppa Judit / egy "szépleány" /
- film: Hitchcock - Londoni randevú
- DISCO - super light show
- casino, teaház, fagyizó

Jegyelővétel: szerda, csütörtök 17-19-ig

Az ELTE BÖLCSÉZETTUDOMÁNYI KARÁNAK néhány érdekes előadássorozata

Ezek a sorozatok jelenleg a 4-5. előadásnál tartanak, de talán még nem késő bekapcsolódni, s néhány támánál csak egy-egy alkalommal is érdemes elmenni.

Történelem

A feudalizmus első három évszázada és Európa - Gerics József egyetemi tanár (hétfő 12-14 óra - VIII. terem)

Az ókori kelet története: Gazdasági struktúrák - Komoróczy Géza egyetemi tanár (kedd lo-12 óra - III. terem)

A görög városállamok az i.e. VI-V. században - Hegyi Dolores docens (szerda 14-16 óra - III.

Gazdaság, társadalom, művelődés a középkori Kelet-Európában - Niederhauser Emil egyetemi tanár, Magyar István Lénárd adjunktus (csütörtök 8-lo óra - VIII. terem)

Az árutermelő nemesség és vállalkozó polgárság küzdelme a társadalomszerkezet átalakításáért Magyarországon 179o-1849. - Tóth Ede docens (kedd 12-14 óra - VIII. terem)

Az Egyesült Államok és Anglia története 1763-1848 - Urbán Aladár egyetemi tanár (szerda 8-lo óra - VIII. terem)

Nyugat-Európa története 1918-1945 között - Kis Aladár egyetemi tanár (hétfő lo-12 óra - VI. terem)

Angol Nyelv és irodalom

Nagy-Britannia története - Frank Tibor docens (szerda 12-13 óra - X/a terem)

A II. világháború utáni amerikai irodalom - Paul Levine amerikai vendégprofesszor (kedd 16-17.3o óra - IX. terem)

A MŰSZAKI EGYETEM KLUBJAINAK MŰSORÁBÓL

- okt. 16. 18.oo: Kézművestanya a Vásárhelyi kollégiumban
- okt. 19. 19.oo: Pozsgay Imre: A politikai intézményrendszer megújulásának lehetőségei - 4o5-ös kör a Martos kollégiumban
- okt. 2o. 19.oo: Farkas Attila: Környezetvédelem és radioaktivitás - Zöld Kör
- okt. 21. 19.oo: A népművészet jelrendszere és eszmevilága - előadássorozat előadó: Molnár V. József - Történelmi Kör
- okt. 19. 19.oo: A magyar művelődéstörténet alappillérei - Pap Gábor előadássorozata a Bercsényi kollégiumban - a sorozat előadásai: A nagyszentmiklósi kincs - Magyar korona - Veleméri templom - Festett kazettás mennyezetek - XIX. századi dunántúli pásztorművészet - Csantváry - Bartók - az előadásokat kéthetente rendezik

Filmklubok:

Komo: - okt. 19. 2o.oo: Germi: Elcsábítva és elhagyatva
- okt. 26. 2o.oo: Bergman: Tükör által homályosan
(Belépődíj 1o Ft, Schönherz kollégium)

Filmtörténeti sorozat:
Vetítések kedden 18.oo-kor a K. I. 48.-ban, bérletek a BME Közművelődési Titkárságon válthatók. A program: (első vetítés okt. 2o., a filmek sorrendben, hetente követik egymást)
Fellini: Nyolc és fél; Lang: Dr. Mabuse végrendelete; Dovzsenko: Arzenál; Erich von Stroheim: Gyilkos arany; Bergman: Csend; Flaherty: Louisianai történet; Hitchkock: A gyanú árnyékában; Griffith: Türelmetlenség; Radzs Kapoor: A csavargó

Martos Filmkör:
- okt. 15. 2o.oo: Richardson: Dühöngő ifjúság
- okt. 29. 2o.oo: Cassavetes: New York árnyai
- nov. 12. 2o.oo: Cassavetes: Férjek
(Belépődíj 1o Ft, bérletek a még válthatók, Martos kollégium)

AZ OSZTRÁK KULTURÁLIS INTÉZET PROGRAMJÁBÓL

október 28. 18.3o: Friedrich Gottas (Salzburg): Liberalismus in Österreich und Ungarn

KOSSUTH KLUB

október 2o. 18.oo: Z.Y. Hershlag (Tel-Aviv University): "Development Strategies - the Turkish Case Study"

A TIT Természettudományi Stúdió műsorából

október 21. 18.oo: Építészettörténet - A középkor építészete
Franciaország a gótika szülőhazája
Spanyol és portugál változatok
Előadó: Szentirmai József építész

SZENTENDREI PETŐFI KULTURÁLIS ÉS HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET PROGRAMJAI

Az egyesület a nemzeti hagyományok ápolását, a nemzettudat erősítésén túl céljának tekinti napjaink magyar valóságának megismerését, felelősen gondolkodó emberfők kimunkálását.

október 16. 18.oo: Demokrácia, Autonómia, Szocializmus - Vass Csaba előadása
helye: HNF Székház, Jókai u. 3.
október 23. 18.oo: Erdély 1918-19-ben - Raffai Ernő egyetemi adjunktus előadása
helye: Ferences Gimnázium, Sallai Imre u. 18.

MŰVELŐDÉSI HÁZAK

- Az állandó programok listáját előző számainkban közöltük.
- Almássy tér: A közösségek mítosza - Halmy György filmje - Beszélgetés a film alkotóival és szereplőivel - Meghívott vendégek: Kemény Bertalan, Komáromi János, Mauer György, B. Révész László.
- okt. 16. 19.oo - de 18.oo-tól lehet beszélgetni, teá zi

A SZOVJET KULTÚRA NAPJAI

Színház: - A Moszkvai Állami Akadémiai Kisszínház vendégjátékai a Thália Színházban
A. Tolsztoj: Fjodor Ivanovics, a cár - okt. 20., 21. 19.00
J. Bondarev: Választás - okt. 22. 19.00
Najgyonov: Ványusin gyermekei - okt. 23. 19.00

Komolyzene: programok a Zeneakadémián:.
- okt. 14.: Magyar Állami HVZ Beethoven estje - km: Dimitrij Baskirov
- okt. 22. 20.00: Elino Virszaladze Liszt-zongoraestje
- okt. 24. 19.30: MÁV Szimfónikusok hangversenye - km: E. Virszaladze
- okt. 26. 19.30: Magyar Állami HVZ estje - vezényel: Valerij Georgijev
- okt. 28. 19.30: Borogyin vonósnégyes

Kiállítás: Kaukázusi ötvösművészet /XVIII. sz. - XX. sz. eleje/ - Nemzeti Múzeum

Rádió: a Rádiószínház bemutatói:
- J. Edlis: Espanola - okt. 14. Kossuth
- Roseba: Vidéki történet - okt. 19. Kossuth
- Petrusevszkaja: Egy pohár víz - okt. 22. Kossuth
- Kétnyelvű irodalmi est Jeszenyinről - okt. 27. Bartók
- Ajtmatov: Vesztőhely -/folytatásokban/ - okt. 11.,18., 25. Kossuth

---

A TELEVIZIÓ MŰSORÁBÓL AJÁNLJUK

- okt. 14. 21.o5: Az ötödik pecsét /magyar film/
/Fábri Zoltán születésének 75. évfordulójára/ - 1. műsor
- okt. 16. 21.15: Eklézsia - megkövetés
/Németh László drámájának tévéváltozata/ - 1. műsor
- okt. 16. 21.2o: Könnyű-e fiatalnak lenni? - 2. műsor

A lett rendező tizen-huszonéveseket faggat kitartóan a jelenkori történelemről. Riportalanyait beatkoncerteken, börtönben, munka közben, Riga főterén, a punkok gyülekezőhelyén kérdezgeti az életükről, terveikről. A bőrdzsekis, szivárványhajú, elkábított szemü fiatalok, meg a többiek, akik elfásult konoksággal végzik örömtelenül munkájukat, mert valamit csak kell csinálniuk, indulatos félszavakban, kíméletlen tárgyilagossággal fogalmazzák meg igazságaikat.Véleményük arról a világról, amelyet apáik, nagyapáik hagyományoztak rájuk, persze, elsősorban a komszomolgyülések építő kritikáihoz szokott nézőt ejti ámulatba.Podnieks azonban következetes dokumentarista, a glasznoszty szellemétől vezérelve nem ismer tabukat.A Könnyű-e fiatalnak lenni képein az Afganisztánt járt fiú mocskos dolognak nevezi a háborút. /Ezért is kerülhetett a film erre a kései, eldugott időpontra, párhuzamosan egy olyan programmal, melynek hasonló a közönsége./

- okt. 17. 2o.o5: Lev Tolsztoj: Kreutzer szonáta /tévéjáték/ - 1. műsor
- okt. 21. 22.oo: Makovecz - Portré - 1. műsor
- okt. 23. 21.35: Deák Krisztina: Csinszka - 1. műsor
- okt. 23. 2o.o5: Utcazenészek - a Makám együttes műsora - 2. műsor

Az improvizatív jellegű kamarazenét játszó Makám együttes 1984-ben alakult. Zenei anyagát egy olyan szintézisre való törekvés jellemzi, melyben a kelet-európai, balkáni, ázsiai, távol-keleti, afrikai folklór, a rock, jazz, és a kortárs zene repetitív ágának elemei fellelhetők.

A Makám jellegzetes hangzásvilágát a földrajzilag távoleső kultúrák hangszereinek együtthangzása, szokatlan csoportosításai és sokszor a hagyományostól eltérő megszólaltatása határozza meg.

- okt. 24. 22.1o: Tengiz Abuladze-sorozat: Könyörgés /1968/ - 1. műsor

Balotai János: Reformképek és -képtelenségek a magyar filmen

A szerző kisérletet tesz arra, hogy az elmult 2o-25 év magyar gazdaságának és társadalmának különböző - alulról vagy felülről jövő - reform vagy inkább megújulási elképzeléseit, azok kibontakozását, megtorpanását illetve befulladását az ebben az időszakban készült filmeken keresztül bemutassa, illetve pontosabban úgy fogalmazok, hogy mindezek a változások vagy változtatási kényszerek hogyan tükröződtek a magyar filmekben, hogy reagáltak a filmrendezők a társadalmi folyamatok változásaira.

A 6o-as évek filmjei /Nehéz emberek, Fényes szelek, Agitátorok/ közéleti, cselekvő filmek. Az egyéni értékek, értékrendszerek társadalmi szintű megmérettetése és értékelése; az ezt befogadó intézményrendszer rugalmasságának igénye; az alulról jövő kezdeményezés, a változtatni akarás - mindez fontos témaként, központi problémaként jelentkezett ezekben a filmekben.

A 7o-es évek filmjei a megtorpanás filmei. Az ifjúsági mozgalmak a politika színteréről a kultúra, a zene területére vándorolnak s a szerző e megváltozott helyzetet az Extázis 7-1o-ig c. film kapcsán "látszataktivitásnak, a beat feszültséglevezető, pótkielégitő szerepének" nevezi.

A Balázs Béla Stúdió a 7o-es évek elején szociológiai, szociográfiai irányba mozdul el dokumentumfilmjeivel. Igen jelentős, fontos alkotások születnek, melyek "gazdasági alapegységek mellett az ideológiákat hordozó szervezeti formák: az oktatás és politikai intézményrendszerek működését írják le kameráikkal."

A 8o-as évek filmje a vállalkozásé. A BBS rendezői ebben az időszakban is az adott társadalmi problémákat, hiányosságokat célozzák meg. A filmek "másutt keresik a megújulás lehetőségeit, amiket az intézményeken kívüli szférákban, valamint köztes területeken találnak meg; a szervezet és a környezet érintkezési pontjain". Születnek a "múlt reformkisérleteit felidéző történelmi filmek" /Vörös grófnő, Tanítványok stb./ mintegy átcsúsztatva jelentéstartalmukat, következtetéseiket a mába s születnek teljesen a máról szóló filmek, melyek a társadalom egy-egy rétegét, csoportját, annak gondolkodását, konfliktusait, távlati elképzeléseit mutatják be. /Átváltozás, Nagy Generáció, Reformgondolatok stb./.

/Ifjusági Szemle 1987/5./

Voszka Éva: Fiatal közgazdászok előrejutási esélyei a gazdasági reform-hétköznapokban

Érdekes aspektusból vizsgálja a szerző a reformot illetve a reformot előkészitő folyamatot. Ahogy bevezetőjében is írja, nem szakmai jellegü elemzésre vállalkozott, hanem annak szociológiai aspektusból való vizsgálatára. Elsősorban a fiatal közgazdászok viselkedését elemzi; hogyan kerül be valaki egy reformelőkészitő bizottságba, milyen formális és informális tényezők játszanak benne szerepet s másik oldalról - milyen indíttatással vesz részt valaki a reform előkészítésében, mennyire használja ki saját érdekeinek érvényesítésére.

A cikk bizonyos aspektusból vitatkozik Kovács János Mátyás: A reformalku sürűjében /Valóság 1984/3./ c. cikkével a reformjavaslatokat tevő közgazdászok "rétegzettsége" tekintetében.

Mellesleg, akit érdekel a reform-irodalom, az utóbb említett cikk bibliográfiája gazdag tájékoztatást nyújt.

/Szociológia 1986/1-2./

Szociológus a munkanélküliségről - Klauber Mátyás interjúja

"A munkaerővel való takarékos gazdálkodást, s ennek esetleges következményét, a munkanélküliséget csak akkor lehet a társadalommal elfogadtatni, ha nyilvánvalóan látszik, hogy a vállalatok minden más erőforrással is takarékosan bánnak. Különben az elbocsátásokat vész-szempontok, sőt gazdaságon kívüli indokok motiválhatják - ezekre is felhívja a figyelmet az alábbi beszélgetésben Dávid János szociológus, az ELTE BTK szociológiai tanszékének tudományos kutatója."

/HVG 1987. X. 3./

Kőbányai János: Az azonosság muzsikái

"...A magyar ifjúsági zene leépülése romjain jelenleg - kiégett salak és törmelékhalmokon keresztül gyökerecskéivel az igazi talaj felé nyújtózkodó s abban megkapaszkodni igyekvő virág - egy olyan mozgalom bukkant fel, amely újból az értéket, a hitet, az univerzumhoz tartozás tágasságát hordozza magában, s új elemként a Kelet-Európában és Magyarországon éles vállalását a maga konfliktus-hálójával együtt. A gyökerek kiásását és a mai életviszonylatokra alkalmazását, sőt a beat eredményeinek az integrálását is felvállaló mozgalom az autentikus és a progresszív népzenemozgalom: az identitászene...

...Minden egyes tánc, zeneszám, stílus konkrét származási hellyel, időréteggel rendelkezik. A táncházakban vagy a népzenehallgatással (koncerten, házibulin, lemezhallgatás alkalmával) eltöltött idő érzéki szállal fűz össze egy-egy tájegység múltjával és jelenével. Fölkelti a mélyebb, a tapasztalati megismerés vágyát. Akár a kezdeti beat: útra, a hátizsák fölcsatolására hív.

...A táncok kísérőzenéje, fajtái, betanulásuk folyamata, módja fegyelmezett improvizációt, állandó információcserét, azaz egész embert kíván. Nem a konzerv-zene, a show és a közönség között fennálló árukapcsolat fogyasztóját, de az aktív résztvevőt: a kommunikativ, nyitott, közösségi embert feltételezi."

(Valóság 1987/9.) (Regős Rita)

Galgóczi Erzsébet: Minden író ellen

Galgóczi Erzsébet annak kapcsán írja ezt a rövid kis cikkét, hogy bejelentse: lemond az írók szakszervezetének elnöki tisztségéről. Az ok az, hogy egyetemista nyelven szólva kiakadt azon, hogy az adótörvény megalkotásakor a szakszervezet - mint fő érdekvédelmi szerv - az írók érdekei ellen foglalt állást s 4oo ezer Ft helyett 2oo ezer Ft jövedelem után kell 35 %-ot adózni.

A témához érdemes elolvasni Boldizsár Iván országgyűlési hozzászólását s mindenki magának levonhatja a következtetéseit.

(ÉS 1987. X. 2.)

IDEGENNYELVŰ LAPSZEMLE

"The Man and this Mission"

Második Egyesült Államok-beli látogatása alkalmából a Pápa mindenre felkészült, az időjárás kivételével - írja a Newsweek, majd így folytatja: a legtöbbet utazó, leggyakrabban szereplő Pápa amerikai nyájától is azt várja, melyek fő vezérelvei: fegyelmet, rendet, elkötelezettséget és engedelmességet. A cikk külön jellemzi II. János Pált mint utazót, mint államférfit és mint tanítót; megállapítva, hogy mindhárom területen egyedülállót alkot. Talán ezért is van az, hogy adminisztrációs munkájával soha nem éri utol önmagát. Amerikai fűszerezéssel írnak a főpap lengyelországi előéletéről, majd egy boxban külön felsorolják eddigi utazásait. A fényképeken is nyomonkövetett találkozásai - Jasser Arafattal, Pinochettel, Kurt Waldheimmel - mind, mind, valamilyen nüanszot is hordoznak magukban.

A lap érdekes összeállítást közöl kiegészítésképpen az amerikai katolikusokról - etnikai hovatartozásuk, családi jövedelmeik és iskolázottságuk szerinti felosztásban.

(Newsweek 1987. szept. 21.)

Jean-Paul Sartre: Freud (Magvető)

1958-ban John Huston amerikai filmrendező forgatókönyvet rendelt Jean-Paul Sartre-tól: a téma Freud, pontosabban - egy ízig-vérig hollywoodi hagyomány szerint - a felfedezés "hőskora", az az eseményekben gazdag időszak, amelynek során Freud lemond a hipnózisról, és lépésről lépésre felfedezi a pszichoanalízist.

"Az alapötlet, a kalandor Freud története - nyilatkozta később Huston - tőlem való. Úgy akartam bemutatni ezt az epizódot, mint valami bűnügyi történetet... Sartre változtatásainak olykor olyan nagy a meggyőző erejük, hogy még az is kész elhinni, hogy cserbenhagyta a memóriája, akinek kisujjában van a freudi opusz, és a könyvespolchoz rohan, hogy utánanézzen a dolognak, míg rá nem eszmél, hogy voltaképpen nem is érdemes tudni, mi igaz és mi nem, mivel az emlék és a fikció elválaszthatatlanul összefonódik egymással..."

Kolosi Tamás: Tagolt társadalom (Gondolat)

A szerző, a Társadalomtudományi Intézet osztályvezetője több mint tizenöt éve foglalkozik a magyar társadalmi szerkezet kutatásával. Jelen könyvében egy többéves vizsgálat eredményeit összegzi. Könyve jelentőségét fokozza, hogy utoljára több mint húsz éve készült monográfia a magyar társadalomszerkezet általános jellegzetességeiről, s talán nem kell hangsúlyozni, hogy ezen a téren az elmúlt két évtizedben mekkora változások történtek. Kolosi célkitűzése kettős: megkísérli logikus felépítésben bemutatni a struktúra- és rétegződéskutatás módszertani alapelveit, s erre építve átfogó képet kíván adni a magyar társadalomra jellemző strukturális viszonyokról s az ezekre épülő rétegződési és egyenlőtlenségi rendszerről.

François Villon összes versei (Kriterion)

A Horizont sorozat legújabb köteteként jelent meg, egy korábbi magyar kiadással megegyező összeállításban. A verseket Illyés Gyula, József Attila, Kálnoky László, Mészöly Dezső, Szabó Lőrinc és Weöres Sándor fordításában olvashatjuk. A kötethez a jegyzeteket Szegi Pál készítette - nem csak adatokat közöl, hanem korszerű irodalmi és esztétikai értékelést is nyújt.

Vári Attila: Elsodort babaház (Magvető)

Vári Attila 1946-ban Sáromberken született (Maros megye), Kolozsváron és Bukarestben tanult, majd Marosvásárhelyen élt Budapestre költözéséig. A "második Forrás-nemzedék" legfiatalabb tagja, főleg prózaíróként ismert. Romániában három elbeszéléskötete továbbá "A Virágmadarak hajnalban lehullnak" című regénye, és a most megjelent kötetben is megtalálható "Változatok ütő és védekező hangszerekre" című verseskötete jelent meg. Tavaly a Társadalomtudományi Klubban emlékezetes előadást tartott, ahol szenvedélyesen beszélt az áttelepülés nehézségeiről, az ottmaradottakkal szembeni felelősségről. Új verseiben ezeket a gondolatokat is azzal a "publicisztikai hévvel" veti fel, amely egész költészetére jellemző.

(Both Vilmos)

Szász Imre: Ménesi út (Magvető)

Szász Imre 1927-ben született Budapesten: egyetemista koráig Kaposvárott élt, onnan került fel az Eötvös-kollégiumba magyar-angol szakos tanárjelöltként. Jelenleg az Új Tükör munkatársa.

"Tíz-tizenöt éve forgatom a gondolatot, hogy megírom regénynek, de bújkáltam egyre a feladat elől, úgy éreztem, nem érek fel hozzá. Hiszen mindent szerettem volna belezsúfolni abba a könyvbe: tényeket, dokumentumokat, emlékeket és érzelmeket, adatszerű történeti hűséget és adatokon túllépő írói hűséget. Most már tovább nem halogathattam a munkát, nem azért, mert éreztem, hogy megértem rá, hanem mert szorított a múló idő: mi voltunk az utolsó kollégista nemzedék, ha mi nem mondjuk el azt, ami velünk és bennünk megesett, helyettünk már nem mondhatja el senki."

További ajánlatok az utóbbi idő könyvterméséből:

Kulcsár Szabó Ernő: Műalkotás - szöveg - hatás (Tanulmányok) - Magvető
Csokonai Vitéz Mihály munkái 1-2. - Szépirodalmi
Vörösmarty Mihály költői művei 1-2. - Szépirodalmi
Magam törvénye szerint (Tanulmányok Kassák Lajos születésének 100. évfordulójára)
Maurice Reuchlin: A pszichológia története - Akadémiai
Erdély története 1-3. - Akadémiai
Szász Imre: Ménesi út - Magvető
Magyar reneszánsz udvari kultúra - Gondolat
Boglári Békés István: Népi írók, ifjú kommunisták és más rebellisek (Emlékirat)
Páskándi Géza: Lélekharang. A vadorzó. Tükörkereszt. - Magvető
Sánta Ferenc: Az áruló. Éjszaka
Pilinszky János összegyűjtött versei - Szépirodalmi

Még nem késő...

Biztos hallottál már róla, lehet, hogy már voltál is ott, de ha nem, akkor még most sem késő, hogy elmenj a Kádár utcai DISZKONT könyvraktárba (a Marx tértől a Váci úton a Kossuth mozi felé az első utca balra), ahol az okt. 16-ig tartó könyvvásárban szépirodalmi és szakkönyveket, antikvár kiadványokat és verseskötetet is kaphatsz az antikvár ár feléért. Mielőtt legyintenél, mondván, hogy a jó könyveket már úgyis elvitték, megnyugtatásul: naponta feltöltik a polcokat a frissen érkező könyvekkel. A raktárban kissé kaotikus állapotok uralkodnak, de az egyes kiadók el vannak különítve, eltekintve a "Böngészde" feliratú polcoktól, ahol viszont gondos kutatómunkával igazi "csemegékre" lehet akadni.

Ha esetleg túl hosszú lenne a sor, vagy semmi használhatót nem találsz, még mindig átsétálhatsz a Csanády utcai böngészdébe, vagy az Élmunkás téri Könyvesházba. Csak azt ne kérdezd, hogy miért csak egy-két hétig vannak ilyen akciók, mikor a raktárak tele vannak eladatlan könyvvel, és az új könyvek olyan ütemben drágulnak, hogy egyre kevésbé tudjuk megvenni őket. Talán a zúzda előtti utolsó szűrést ilyen formában az olvasókra lehetne bízni...

(Both Vilmos)

A Műszaki és Közgazdasági Könyvnapokra megjelent újdonságok közül csak a két legérdekesebbet emeljük ki. A többivel nem foglalkozunk bővebben, mindenki forgathatja őket a kiállítás alatt és információs anyag is bőven található.

P. A. Samuelson - W. D. Nordhaus: Közgazdaságtan I.

A jelen kiadás sok tekintetben új mű. Az anyagot átcsoportosították, korszerűsítették, a példákat, a tényanyagokat felfrissítették, az új közgazdasági megközelítéseket, elméleteket beépítették. Az egész könyv szinte naprakész. Ebből a szempontból különösen figyelemreméltó a 80-as évek amerikai gazdaságának és a reagani gazdaságpolitikának leírása, elemzése. Külön kiemelendő újdonsága még a műnek a szoros ábécében közölt kislexikon, amely több száz közgazdasági fogalom rövid magyarázatát tartalmazza. A teljes művet három kötetben jelentetjük meg. Az első kötet az alapfogalmakat és a makroökonómiát tárgyalja kimerítő részletességgel és rengeteg példával.

Max Weber: Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapvonalai I.

A kiadó öt kötetre elosztva a teljes alapmunkát jelenteti meg. Az öt kötet közül ezen első kötet tartalmazza az elméleti, illetve fogalmi alapokat, a többi pedig az ezekhez szervesen kapcsolódó, konkrétabb jellegű szociológiai elemzéseket, a társadalmi szervezetek, a jog, az uralom, valamint a város és az állam szociológiájáról.

Az első kötet főbb fejezetei:
Szociológiai alapfogalmak
A gazdálkodás szociológiai alapkategóriái
Az uralom típusai
Rendek és osztályok
Függelék: harcosrendek

FILMBEMUTATÓK

október 15.: Gazdag Gyula: Hol volt, hol nem volt
Robert Zemeckis: Vissza a jövőbe /am./
Carlos Saura: Antonieta /mex.-sp.-fr./
október 22.: Kovács András: Utóvédharc

CARLOS SAURA: ANTONIETA

Antonieta a 20-as évek Mexikójának ismert és sokak által csodált alakja volt. M.R. Lozano festőművész iránti szenvedélyes és viszonzatlan szerelmének dokumentuma az a 87 szerelmes levél, mely alapjául szolgált Carlos Saura filmjének.

Vélemények a külföldi sajtóból:

"A rendezés, ahogy azt Sauránál megszoktuk, mesteri; a produkció erényei vitathatatlanok, a díszletek szépek, a fényképezés pedig hibátlan. De a film élettelen, nehézkes és cselekménytelen."/Variety,1982.nov.10./

"Ez a látszólag zavaros film, ez az elhibázott munka nagyobb szenvedélyeket ébreszt az emberben, mint sok más kikent-kifent gondosan elkészített művecske. Legnagyobb örömünkre minden van ebben a filmben, csak éppen tudni kell választani belőlük."/Le Nouvel Observateur,1983.jan.21./

GAZDAG GYULA: HOL VOLT, HOL NEM VOLT

A Magyar Játékfilmszemlére meghívott külföldi újságírók által alapított díjat idén Gazdag Gyula nyerte el ezzel a filmjével. A kritikusoktól 1984-ben Mészáros Márta Napló gyermekeimnek, 1985-ben Szabó István Redl ezredes, 1986-ban Erdőss Pál Visszaszámlálás című filmje kapta a legtöbb szavazatot.

"Tündérmese és valóság, bolondosság és komolyság ötvözete; a film a maga sajátos módján fest képet a mindennapok bürokráciájáról, amely a zenénél, az öltözködésnél vagy a peremvárosoknál sokkal inkább mondható jelenkori társadalmaink legnagyobb közös nevezőjének."/Michel Ciment,L'Événement du Jeudi/

KOVÁCS ANDRÁS: UTÓVÉDHARC

Kovács András a filmben aktuális problémát dolgoz fel: az 1985-ös országgyűlési választásokat.A téma aktualitását nemcsak a viszonylag közeli időpont indokolja, de a filmben megfogalmazódó problémák azóta is fennálló akut volta.

A film főhőse egy kutatóintézet igazgatója, aki harmadik jelöltként indul a két HNF jelölt mellett. A választási "csatározások" során kialakult helyzetek, szituációk révén tökéletes diagnózist ad a mai magyar "demokratikus" politikai életről. Bár a film csak az alsó és középszintű vezetés reakcióit /utóvédharcait/ jeleníti meg, a fellépő mechanizmusok általánosíthatók az egész politikai szférára.

A film egyetlen hiányosságának talán csak leíró jellegét tekinthetjük, a fennálló viszonyok ismertetésén túl nem ad cselekvési stratégiát.

/Kata Péter/

GRÚZ FILMEK A MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN

október 20. : N.Mcselidze: Focizzon aki tud
21. : G.Danyelija: Mimino
22. : G.Danyelija: Őszi Maraton
23. : Joszeliani: Lombhullás

Különleges hely illeti meg a nemzeti filmművészetben Otar Joszelianit, akit Albert Cervony francia kritikus a "grúz Renoir"-nak nevezett el. Ő volt az első rendező, aki a Georges Sadoulról elnevezett, kezdő filmeseknek felajánlott díjat megkapta; 1968-ban Lombhullás c. filmjéért.

A KINIZSI MOZI MŰSORA

október 14.: J. Menzel: Hóvirágünnep - csehszl.
15.: I. Bergman: Érintés - svéd-am.
16.: Antonioni: Egy nő azonosítása - olasz
17.: I. Pirjev: Félkegyelmű - szovjet
18.: W. Herzog: Fitzcarraldo I-II. - NSZK
19.: Gaál István: Sodrásban magyar
20.: F. Fellini: Róma - olasz-francia
21.: T. Sohei: Narayama balladája - japán
22.: K. Zanussi: Védőszínek - lengyel
23.: A. Wajda: Csatorna - lengyel
24.: M. Forman: Egy szöszi szerelme - csehszl.
25.: J.P. Lechanois: Nyomorultak I-II. - fr.-olasz
26.: Xantus János: Hülyeség nem akadály
27.: V. Chytilova: Egy faun megkésett délutánja - csehszl.
28.: Grlic: Csak egyszer szeretünk - jugoszláv

A HONVÉD MOZI MÜSORA

október 15-28.: Nagyterem de.: Maár Gyula - Malom a pokolban
du.: Agnes Warda - Sem fedél, sem törvény
Kamara du.: F.J. Lombardi - A város és kutyák

A TOLDI MOZI MÜSORA

október 15-28.:	Gazdag Gyula: Hol volt, hol nem volt	
október 21.:	Hector Babenco: Pókasszony csókja /brazil-am./	20 óra
október 28.:	Tengiz Abuladze: Vezeklés I-II. /szovjet/	20 óra
október 16.:	Juliusz Machulski: Szexmisszió /lengyel/	22 óra
október 17.:	Pupi Avati: Egy kirándulás képei /olasz/	22 óra
október 23.:	Vitézy László: Érzékeny búcsú a fejedelemtől	22 óra
október 24.:	Lindsay Anderson: Britannia gyógyintézet /ang./	22 óra

FILMKLUBOK

Bergman és a svéd filmművészet

A Láng Művelődési Központban rendezik a sorozatot, a vetítések szombat délutánonként 15.oo-kor lesznek. Az évad két sorozatában összesen 2o filmet mutatnak be, közülük 17 a rendező alkotása, olyanok is, melyeket a nagyközönség még nem láthatott. A vetítések után filmelemző beszélgetést tartanak Perlaki Tamás filmesztéta vezetésével. A sorozat csak bérlettel látogatható. A filmek: (okt. 17-től)
Szerelmi lecke, Egy nyár Mónikával, A nap vége, Hetedik pecsét, Arc, Szűzforrás, Verzió (magyar, r.: Erdélyi Miklós), A tükör által homályosan, Úrvacsora.

"Nemzeti irányzatok a modern filmművészetben"

A Filmintézet és az Iparművészeti Főiskola közös filmklubja a Tinódi moziban. Vetítések péntek esténként, 2o.oo-tól, csak bérlettel látogatható! (okt. 16-tól a filmek): Alain Robbe-Grillet: Transz-Európa-Expressz, Pier Paolo Pasolini: Mamma Róma, Theorema, Oedipus király, Meglepetés!, Purisa Dordevic: Reggel, Dél, Árkon-bokron át, Alain Tanner: Charles élve vagy halva, Jónás aki 2ooo-ben lesz 25 éves, Roman Polanski: Kés a vízben, Iszonyat, Zsákutca, Lakó.

"Ismert és ismeretlen szovjet klasszikusok"

A Filmintézet és az ELTE BTK közös filmklubja szombat esténként a Gorkij moziban.
X. 17.: Protazanov: Szergij atya /1918/, Aelita /részlet, 1924/
X. 24.: Eizenstein: Glumov naplója /1923/, Pudovkin: Sakkláz /1925/, Szlavinszkij-Majakovszkij: A kisasszony és a huligán
X. 31.: Vertov: Filmszem /1924/, Sub: A Romanov-dinasztia bukása /1927/
XI. 7.: Eizenstein: Sztrájk /1924/, Régi és új
XI. 14.: Eizenstein: Október /1927/, Bezsin rétje /1928/
XI. 21.: Pudovkin: Szentpétervár végnapjai /1927/
XI. 28.: Dovzsenko: Zvenyigora /1927/, A szerelem gyümölcse /1926/
X. 5. : Dovzsenko: A föld /193o/, Jutkevics: Csipke /1928/
X. 12.: Kozincev-Trauberg: A köpönyeg /1926/, Új Babilon /1928/
A sorozat még folytatódik 1988-ban is.

August Strindberg: Az apa - Katona József Színház

Sok író érzi úgy, hogy problémáitól csak akkor tud szabadulni, ha felhasználja művészetét, tudását, vagyis kiírja magából. Ezek a művek a pontos átélés miatt lesznek rendkívül hitelesek, valósak.

Strindberg egyike ezen íróknak. Állandóan önmagát keresi, problémáival küzd, s ezek a lelki tusák jelennek meg írásaiban is. Nagyon érzékeny férfi, érzelmei széles skálán mozognak. Igy vált számára a korábban imádott első felesége is gyűlöltté. Ebben az időszakban írta Az apa c. drámáját, melyből ennek megfelelően süt a nőgyűlölet.

A férfi és nő, s ezen belül a férj-feleség konfliktusát végletesíti. /Sőt még szűkithetjük a kört, hisz a darabbeli konkrét probléma anya és apa között zajlik, ki irányithatja a későbbiekben lányuk sorsát./ Abban a stádiumban vannak, amikor amikor az együttlét öröme már rég eltűnt, s a fő szempont a hatalom, az egyedüli vezetés megszerzése. S ebben a harcban a feleség -kinek nincsenek érzelmei, s minden eszközt gátlástalan megragad célja eléréséért - győz a tisztességes eszközökkel élő, még az élet értelmét, örömeit kereső férj fölött.

S Strindberg, mintha a darabbéli vereségéért akart volna visszavágni, végül is sikerült eltávolítania feleségét, ugyanolyan igaztalan, becstelen eszközökkel, ahogy a darabban a feleség.

Strindberg szelleme még kissé messze áll színházainktól. Most a Katona is vendégművészt kért fel a darab színpadra állítására, a kiváló finn rendezőt, Holmberget. Remek előadás született, maradandó, felkavaró élménnyel. /Főszereplők: Cserhalmi György, Bodnár Erika./ Érdemes megvenni a darab ismertetőjét, mert az átlagosnál sokkal jobb háttéranyagot nyújt. /Irodalom: Enquist: Strindberg.Életjáték/

SZAKÉRTŐI LISTA

Idén is folytatjuk szakértők megkérdezését, hogy minél szakavatottabb véleménnyel támogathassuk színházi ajánlatainkat. Tavaly csak kritikusokat kérdeztünk meg, idén már belső színházi embereket /dramaturgok, rendezők, színészek/ is igyekszünk megszólaltatni. Igy most is, mikor Duró Győzőhöz, a Katona József Színház dramaturgjához fordultunk. Kérdésünk tehát: Melyeket tartja a legjobbaknak a jelenleg látható budapesti színdarabok közül?

Duró Győző az egyik legismertebb színházi szakember, amit az is jelez, hogy tagja volt az idei Színházi Találkozó zsürijének. /A Találkozó záróülésén elhangzott értékelését a Kritika szeptemberi számában olvashatjátok./ S ez egyben arra is bizonyíték, hogy kiválóan ismeri a magyar színházat. Ennek ellenére -vagy talán éppen ezért - csak négy színdarabot nevezett meg, ezeket is saját társulatától, mert ez a véleménye a magyar színház jelenlegi nívójáról....

1. Catullus - r.: Székely Gábor
2. Csirkefej - r.: Zsámbéki Gábor
3. Coriolanus - r.: Székely Gábor
4. Három nővér - r.: Asher Tamás
   /Duró Győző szerint a Három nővér sokkal jobb is lehetne, többet lehetett volna kihozni belőle./

KÖZÖNSÉGSZERVEZÉS - novemberre a következő darabokra tudunk jegyet ajánlani:

Katona József Színház - Csirkefej /nov.17., 21., 24./, Az apa /nov. 3.,11.,20./
Három nővér /nov. 14., 28./, Übü király /nov. 23./
Három lány kékben /nov. 15., 22./, Catullus /nov. 12./
Mélyrepülés /nov. 10./, Galócza /nov. 29./
Vigszínház - Álomkommandó, Az ügynök halála, Csókos asszony, Angyali Johanna
Játszd újra, Sam!
Pesti Színház - Vizsgák és fegyelmik, Fekvőtámasz, Eguus
Nemzeti Színház - Advent a Hargitán, Az ember tragédiája /nov. 10.,22./
Bánk bán /nov. 13./, István,a király
Várszínház - Galilei /nov. 6./, Csíksomlyói Passió Tartuffe /nov. 24./
Játékszín - Az őrült naplója /nov. 8., 29./
József Attila Színház Stúdiója - Csoóri-est /nov. 24./
Népszínház Stúdiója - Mrozek: Mészárszék /nov. 10., 27./

Radnóti Miklós Színpad - Amit szívedbe rejtesz, Radnóti naplója, Erózió
Lepkék a kalapon
Madách Színház - Kean, a színész /nov. 10.,18.,24./, Mohács /nov. 13., 29./
Az ördög /nov. 15./, Cyrano /nov. 27./
Madách Kamara - A női partőrség szeme láttára /nov. 18., 25./

VENDÉGJÁTÉKOK:

Az alább közölt vendégjátékokra is - remélhetőleg - tudunk majd jegyet kínálni a Közönségszervezésen. /A kaposvári és nyíregyházi előadásra nagy mennyiségben./

Bohumil Hrabal: Őfelsége pincére voltam - Nyíregyházi Móricz Zs. Színház vendégjátéka a Katona József Színházban nov. 9. 19.00

Hrabalt nem kell bemutatni, jól ismerjük, ha másképp nem, a Menzel-filmeken keresztül. Irásai tehát nemcsak önmagukban kiválóak, hanem nagyon jó filmalapanyagot is szolgáltatnak. S most ezen előadás kapcsán bebizonyosodott, hogy Hrabal-mű színházhoz is kitűnő. Ehhez persze kiváló színpadra állítás volt szükséges, hisz Hrabal nem színházat, hanem most is epikát írt.

A darab egy élettörténetet dolgoz fel. Egy kis pikkolófiú felfutása milliomossá, majd zuhanása a kor eseményeinek megfelelően,- a 30-as évektől a háború utánig - miközben megismeri önmagát, s az élet törvényeit. Az előadás pergő, lendületes,cselekményes. Érzékelteti a kor változásának hangulatát, Prága légkörét.

Rendezője Ivo Krobot a modern színházi törekvéseket képviselő prágai Cinoherni klub rendezője. Főleg annak ismerete vonzotta Nyíregyházára, hogy ide néhány éve, a színház megalakulását követően egy teljes végzős főiskolai osztály jött le. Ez az egységes, fiatal, lendületes társaság pedig rendkívül fogékony az újra, az újszerű látásmódra. S ennek megfelelően teljesítményük végig egységes, magas színvonalú.

Az író, a színpadraállítók, a rendező és színészek együttes munkája eredményeként remek előadás született, olyan, melyet nyugodtan sorolhatunk az elmúlt évad legjobb produkciói közé.

A darab rendezőjével a Mozgó Világ szeptemberi számában találhattok interjút.

Ionesco: Különóra - A kopasz énekesnő - Kaposvári Csiky Gergely Szinház vendégjátéka a Katona József Színházban nov. 4. 19.00

A kaposváriak produkciójában - ellentétben a Pesti Színházzal - az abszurd teljes mértékben kibontakozik és a legjobb kaposvári színészek biztosan mozognak ebben a közegben is. - Csákányi Eszter, Lukács Andor, Lázár Kati, Máté Gábor, Pogány Judit, Jordán Tamás, Koltai Róbert - rendezte: Ascher Tamás

Külföldi vendégjátékok novemberben:

- a párizsi ELAN színház vendégjátéka a Várszínházban - Phaedra - nov. 20. 19.00
- a Gdanski Színház vendégjátékai a Vígszínházban - Cseresznyéskert - nov. 7. 19.00
- A csapda - nov. 8., 9. 19.00

AZ AMATŐR SZINHÁZAK MÜSORÁBÓL:

- Szkéné: - A csönd színháza - Olescher Tamás, Faragó Béla /180-as csoport/ - okt. 15. 20.00
- Esterházy: Kis magyar pornográfia - Térszínház - okt. 17., 18. 20.00
- A tűzoltó élete és halála - a Bread and Puppet Theatre /USA/ - okt. 23., 24., 25. 20.00

1961-ben alapította a társulatot Peter Schumann New Yorkban. Világhírű társulat, melynek munkássága óriási hatást gyakorolt a világ színházaira. Előadásaikon mindig használnak bábokat, sokszor öt méter magasakat, és ezt maszkjátékkal ötvözik.

A tűzoltó élete és halála az életet olyan folyamatnak tekinti, melyet mindig is veszélyes tűzesetek szakítanak meg. Az, aki szembe tudna szállni ezekkel, a tüzoltó.

- Cherchez Chopin /varázsopera/ - Brutus Club - okt. 27., 28. 20.00
- Egyetemi Színpad: - Rozengildék huntzutságai, avagy Dromlet Drák királyfi - drillkomédia - a Hold színháza - okt. 16. 19.00
- Ördögváltozás Csíkban - Tompa László műsora Tamási Áron születésének 90. évfordulójára - okt. 19. 19.00
- Michael Sadanowsky gitárkoncertje /Franciao./ - okt. 23. 19.00
- Petőfi Csarnok: - Jeles-Melis: A mosoly birodalma - Monteverdi Birkózókör - okt. 26., 27. 20.00

KUL-TÚRA !

SZÍNHÁZ ÚT 1.
BP ⟶ GYŐR

Újra indul a KUL-TÚRA!

Még a mostani ötöd évesek is csak a hírét hallották, részesei már nem lehettek ennek a korábban rendszeresen jelentkező, és óriási sikernek, elismerésnek örvendő akciónak.

A KUL-TÚRA lényege: egy különleges vidéki színdarab megtekintésére leutazni /általában/ busszal a helyszínre. Ezek a közös túrák, melyek apropója a kultúra, azaz a színház volt, kiváló hangulatban teltek, közösség formáló erővel bírtak, lehetőséget nyújtva az adott város még fel nem tárt titkainak megismerésére is. S az előadás végén - ha a darab jellege így diktálta - mód nyílt beszélgetésre az alkotókkal, esetleg a szerzővel.

Most a támpont megpróbálja felújítani a színházi utakat, támogatást kapva Molnár Gabitól, a Közgazdász munkatársától, aki a KUL-TÚRA kitalálója, vezetője volt. Első KUL-TÚRÁ-nk Győrbe vezet.

Győri Balett: Fájdalmak útja - Prospero - Igéret földje - Győr, nov. 1. 17.oo

A három balettjáték közül az Igéret földje teljesen új darab, október 28-án mutatták be először. A másik kettőt a Tavaszi Fesztiválon láthattuk, s ott a Prospero fantasztikus sikert aratott, az egész fesztivál talán legnagyobb élményt jelentő programja volt. A Prosperoról bővebben:

A Schubert zenére íródott tánc a mester és tanítvány viszonyát dolgozza fel. Markó Iván partnere, tanítványa a mindössze 13 éves, rendkívül tehetséges Aleszja Popova. Markó Iván így vall a darabról:

"A Vihar finálója, Prospero búcsúja csak inspiráció, kiindulópont volt, hogy elmondhassam azt, ami az én belső világomból fakad - amiben hiszek; hogy amit szeret az ember, azt nem lehet feladni, abbahagyni, amíg csak élünk. Tehát az én Prospero-történetem nem egy búcsú, hanem egy abbahagyhatatlan szerelem története. Amikor elkezdtem keresni a mondanivalóhoz megfelelő zenét, szinte villanásszerűen találtam Schubertre, mert benne megszólalnak azok a lelki rezonanciák, amelyek bennem munkáltak. A zene érzelmi telítettsége indította el azokat a koreográfiai víziókat, amelyekkel mondandómat megpróbáltam kifejezni. Bevallom, ennyire személyesen megélt darabot még soha nem csináltam. Talán ez az önvallomás-jelleg is teszi, hogy meglepő hatást kelt, mert úgy érzem, mindenkit foglalkoztat a mondanivalón belüli dráma, amely nemcsak a művészetről, hanem a generációk együttléleg-zéséről is szól."

Részvételi díj /buszköltség+jegyár/: 220 ill. 250Ft /attól függően, hova veszed a jegyet/. Két busszal megyünk le Győrbe. Pontos menetrend még nincs, hiszen még nem tudjuk, nem mértük föl, milyen igényeitek vannak. Ezért ezt közösen kellene kialakítanunk! Jegyek: a Közönségszervezésen!

Maradék KUL-TÚRÁ-nkat Egerbe tervezzük. A város állandó színháza ebben az idényben indult be, tehát mint új színházat, társulatot is érdemes felfedezni. Kiválasztott darabunk a kamaraszínházban megy. Pontos időpontunk még nincs, vagy november utolsó hétvégéjén vagy december első hétvégéjén néznénk meg.

Nádas Péter: Takaritás /komédia/

Nádas Péter az utóbbi idők egyik legelismertebb írója, alkotásai jelentős szakmai sikereket váltanak ki. E számunk színházi szakírója Duró Győző így beszél róla:

"Irodalmi köztudatunk egyértelmüen nemzedéke legtehetségesebbjeként tartja számon, s azon kevesek közé tartozik, akiknek talentumát folyamatosan megjelenő munkáik kivétel nélkül igazolják. Pályája az epika jegyében indul, s mindig ez marad a fő műfaja. Novelláiban, elbeszéléseiben, regényeiben - írói eszköztárának gazdagodása és differenciálódása, érdeklődésének és szemléletének tágulása és mélyülése révén - a pontosan és változatosan feldolgozott jelennek egyre nagyobb távlatot ad a múlt, a hétköznapok eseményeire, mind élesebb árnyékot vet a történelem."

tovább

— NAGY NÓRA — KOMOLYZENE

Október 16-án pénteken a Bartók Emlékházban (II. Csalán u. 29.) a Tátrai vonósnégyes ad hangversenyt. Műsorukon Haydn két vonósnégyese szerepel.
Ezen a napon a Zeneakadémián Kovács Dénes hegedűestje hallható. A Budapesti Vonósok közreműködésével Bach és Mozart művek, illetve Vivaldi A négy évszak című műve csendül fel.
Szeretném felhívni a figyelmeteket egy igazi zenei csemegére. Október 19-én a Kongresszusi Központban a New York-i Hárfaegyüttes lép fel, a Magyar Posta Szimfonikus Zenekarának kíséretében. A műsorban Händel, Vivaldi, Saint-Saëns és de Falle művek átiratai, valamint Dvořak: IX. (Újvilág) Szimfóniája hallható különleges hangszerelésben.
Még néhány zenei program:
október 27., kedd: Kongresszusi Központ - MRT Szimfonikus Zene- és Énekkara: Beethoven Missa Solemnisét szólaltatja meg.
október 30., péntek: Vigadó - A Magyar Állami Hangversenyzenekar Liszt, Rachmaninov és Dvořak műveket ad elő Kobayasi Ken-Icsiro vezényletével.
A modern kortárs zene kedvelőinek is kínál szórakozást az e havi kínálat. Ugyancsak október 30-án a Bartók Emlékházban a 180-as csoport lép a közönség elé.

— DÁNIEL ZSOLT — KÖNNYŰZENE

A 29. Varsói Jazz Jamboree-t október 22. és 25. között rendezik meg, bár a fesztivál valójában már 21-én megkezdődik, a chicagói Legendary Blues Band Muddy Waters emlékére rendezett két koncertjével. A Jamboree további főszereplői: a Sun Ra Arkestra, Art Blakey és a Jazz Messengers, a Michael Brecker Band és a Coltrane Legacy (Alice Coltrane és fiai). Varsóba várják még a Counrtney Pine Qintet-tet Angliából, Peter Herholzheimer ritmus és fúvós kombinációját az NSZK-ból, a Palle Mikkelborg - Niels-Henning, Örsted Pedersen Triót Dániából, a Vladimir Csekosin Quartet-et a Szovjetunióból, a Juan Torres Quartet-et Kubából és a Dinya Music Ensemble-t Indiából.
A vendéglátókat többek között a Zbigniew Namislowski Quintet, Slawomir Kulpowicz és Jaroslaw Smietana képviselik.

A RÁDIÓ MŰSORAIBÓL:

Humble Pie 1970-es Humble Pie című lemeze
Lemezbörze helyett - okt. 17. 14.05 Bartók Rádió

1968-ban a később szólókarriert befutó Peter Frampton alapította. Zenei stílusuk sűrűn változott: blues, rock, heavy metal, majd soul volt a sorrend. 1975-ben feloszlott, majd egy 1979-es sikertelen újjáélesztési kísérlet után végleg megszűnt az együttes.

Motown Remembers Marvin Gaye
Lemezbörze helyett - okt. 24. 14.05 Bartók Rádió

A kizárólag színesbőrű előadók lemezeit megjelentető s az ebben a kategóriában leghíresebb lemezcég, a Motown Marvin Gaye emlékének tiszteleg az előadó 1963 és 1972 közötti felvételeivel. Marvin Gaye 1939-ben született, 1970-ben vált igazán híressé (What's Going On c. LP). 1974-ben a legjelentősebb fekete zenésszé választották. 1984-ben halt meg, tragikus körülmények között: egy családi veszekedés után apja lelőtte...

Public Image Ltd.: Happy?
Album-ajánlat - okt. 14. 20.05 Petőfi Rádió

A PIL ún. anarchista kollázsaival kezdettől fogva nonkonformista hangzásra törekedett, azzal a kifejezett szándékkal, hogy újradefiniálják az avantgarde-rockot. Ellene voltak mindenféle kategorizálásnak, és a rock bussinesstől is függetlenek akartak maradni. Extravagáns külsőségeik, viselkedésük híven tükrözték az eltorzult hangzásokat kedvelő produktumokat. A társulatnak a kritikusok nem jósoltak nagy jövőt, ennek ellenére a bemutatkozó album a listán az első 20 közé került. A későbbi nagylemezek felvételei sokkal érthetőbb ritmikával, az addigiakhoz képest meglepően gazdag hangszereléssel készültek.

BEMUTATJUK

A TÁNCHÁZ MOZGALMAT

Ebben az évben már rendszeresen, azaz minden héten jelentkező támpont-Stúdiónk egyik fő feladatának tekinti a táncház megszerettetését, meghonosítását egyetemünkön. Ezért minden hétre tervezünk táncházat, magyart és görögöt felváltva.

E sorozatunk bevezetéseként a táncház mozgalmat - mely a hetvenes évek elején bontakozott ki, új színt, lehetőséget csempészve a kulturális szférába.- szeretnénk bemutatni nektek,e műfaj egyik jeles képviselőjével

CSATAI LÁSZLÓVAL /CSIDU/

készített riport segítségével.

- Mit jelenthet ma a néptánc, a ma emberének az urbanizáció világában?

- Tisztában vagyunk azzal, hogy nem lehet visszaállítani egy letűnt életteret, a régi kultúrából korszerűen kell alkalmazni az értékeket. A táncház fénykorában valóban az élet színtere volt, egyetlen fórum a kapcsolatteremtésre, itt minden egymás előtt zajlott, az adott közösség együtt ünnepelt, gyászolt, sírt, nevetett. A hagyományok generációkról generációkra örklődtek, felelőtlenség lenne ezzel szakítani és egyszerűen kiiktatni életünkből. E műfaj nem szerkesztett, nem mesterkélt, hanem természetes és eredeti. Rendkívül nagy a népi kultúra szelekciós hatása, nem tűri meg az értéktelent, s nem egy ember, hanem egy népcsoport kulturális kifejezője. Sajnos a műfaj a mai köztudatban sem került az őt megillető helyre.

- Nem fenyegeti a táncházat egyfajta belterjesség?

- Szerintem kétfajta belterjesség van. Az első megközelítésben a népi kultúra és a városi táncház, tehát a falu-város viszonyának ellentmondásában kereshető. Ennek elkerülésének módja, hogy vesszük a hátizsákot és megyünk, megismerjük az eredeti énekeket, táncokat. Nem találkoztam még olyan emberrel, aki Erdélyből ne feltöltődve jött volna haza, aki ne érzett volna rá az anyanyelvi örökség közelsé gére. Ezt próbálom tudatosítani a tanítványaimban is, hogy nem elég megtanulni, megismerni kell, s ebben én is csak egy tolmács vagyok. A gyökerekhez való visszanyúlás persze csak a kellő tiszteletadással és toleranciával lehetséges és méltó. A másik megközelítésben, tehát a táncházon belüli belterjesség fennáll véleményem szerint. Nem végeztem statisztikát, de úgy tűnik, hogy a táncház, mint műfaj elég szűk rétoget vonz.

- Úgy tűnik, hogy Magyarországon vidéken már,vagy még nincs nagy fogadtatása a táncháznak. Ez mivel magyarázható?

- Nálunk - kivéve a hagyományörző területeket: pl. Palóc,,Szatmár, Dunántúl egyes falvai - sokkal nehezebb falura vinni, mert az ottani fiatal generációk még emlékeznek a nagyapáik táncaira így számukra visszafejlődés lenne, náluk sokkal fontosabb a "városi emberré" válás és ez könnyebb a régi kulturális kötöttségek fellazításával. Az mindig igaz, hogy az érték felfedezéséhez kellő történelmi távlat szükséges, ami már egy városba született, annak hátrányaival megfertőzött egyénben már megfogalmazódhat. Ők már képesek ennek művészi oldalát, az önkifejező erejét, a közösségformáló hatását látni. Egyébként ezt támasztják alá nyugati útjaim tapasztalatai is. A nyugati társadalmakban teljesen kiirtódott, illetve egybeolvadt a "polgári" zenékkel, tehát higult, átalakult a népi kultúra. Ezért az ottani néprajzosok mint egzotikum felé fordulnak a közép-kelet-európai archív kultúra irányába. Egyre többen kutatják, s tanulják e vidék néprajzát, zenéjét, Svédországtól Japánig, s ezzel együtt közönsége is egyre bővül.

- Szerinted képes-e egy húszéves, tipikusan városi ember bekapcsolódni, tehát van-e reményünk még arra, hogy e világot valamelyest megismerjük?

- Én azt vallom,a kulturális örökségünkre vonatkozóan is, mint Kodály a zenére, tehát kilenc hónappal a születés előtt az ideális kezdés. Nyilvánvaló persze, hogy a mai világban már más értékek is előtérbe kerülnek, ennek fontosságát nem kell vitatni. Ha azonban elérünk a tanulás egy olyan szintjére, hogy felismerjük hiányosságainkat, hogy behozzuk azt a lemaradást, amit az eddigi intézmények nem adtak meg, szükségszerűvé válik a népi kultúra megismerése, ami ugyanolyan örökség mint az anyanyelv, a történelem. Tehát kezdeni bármikor lehet.

talpra!

- Te gyerekekkel is foglalkozol. Ők mennyiben fejlődnek másképp, mintha csak a szűken vett tananyag és követelményrendszernek lennének alárendelve?

- Hát, őket a legkönnyebb megfogni. Egy gyerek tényleg abszolút nyitott a világra. Nemcsak tánctanítás folyik-énekeket, verseket, meséket tanulnak meg. Hogy mit kapnak ettől? Egyrészt közösségi emberekké válnak, itt aktívan részt kell venni, tenni kell a táncért, érezni kell azt, tehát nem lehet passzívan, elidegenedve csupán jelenlenni. A tánc a leggátlásosabb emberkét is képes feloldani. Javítja a mozgáskoordinációt, ritmusérzéket, s a hallást. Segít felfedezni az anyanyelv zeneiségét, bővíti a kifejezésmódot, a beszédkészséget. Szerepeket oszt ki, tudatosítja a nembeli adottságokat, hiszen más szerepet szán a fiúknak, a lányoknak. Aztán nem beszéltünk még a tágabb történelemismeretről, a nemzetiségek ismeretéről és tiszteletéről, hiszen nemcsak magyar táncokat tanítunk. Célunk, hogy egészséges nemzettudatra neveljünk, a más kultúrák iránti toleranciával és közeledéssel.

Nem kell félni a tánctanulástól, a táncháztól. Ha idegenkednek is sokan, csak azt tudom mondani jöjjenek el, érezzenek bele, dobják el fenntartásaikat.

Lámpafényben, közös körben zajlik a tanítás. A tanítónak mindig fel kell mérnie az adott közösség tudásszintjét, hogy a lehető legtöbbet hozza ki. Elsődleges szempont először is az élménnyújtás, a sikerélmény-szerzés. Ezt követi a közös éneklés; az életnek nincs olyan árnyalata, mely nincs énekbe sűrítve, tehát nem hatna az érzelmeinkre. Ez a csoda ebben, tehát az élőből tanulás, hallás, látás után, amit csak beleérzéssel lehet.

Fontosnak tartom, hogy ne csak pillanatnyi szórakozást nyújtson, hanem annál többet, mélyebbet. Aki eljön, remélhetőleg hamar ráérez, s nem idegenkedik többé hanem természetesnek, igazán értékesnek ítéli.

(Regős Rita)

TAPSREND

Megkértük Apáti Miklóst, a Film Szinház Muzsika szakíróját, adjon egy rövid értékelést az elmúlt hónap kulturális eseményeiről, mi tetszett neki, mi ragadta meg leginkább. Nagy örömünkre Apáti Miklós elfogadta kérésünket, és így abban is bízunk, hogy a további hónapokban is megjelentethetjük Apáti Miklós "Tapsrendjét".

Három napon át tipródott szeptember végén a fiatal, vagy annak mondott művészetre éhes közönség a Vigadó összes termeiben. Mint az tudott, nem csak mi választjuk a műveket, az alkalmakat, de a műalkotások is rendezik sorainkat. Az egyidejűség csapdahelyzetéhez igazodva sodródhatott a közönség a különrekkentett műfajok labirintusában.

Sziveri János, Kukorelly Endre és Fabó Kinga verseit hallgatva - és nézve! - föltűnt: a költők, korunk járógipszes ámokfutói is többet akarnak mára már, mint szövegeiket eljuttatni a hallgatókhoz, a nézőkhöz. Estjeik lefokozott színi előadásokként, szereplőkben, eszközökben szegény színházakként is felfoghatók voltak.

A legkevesebb eszközzel a legtöbbet a szabadkai Sziveri János érte el; rezignált, ön- és közironikus, könyvben még meg nem jelent verseit olvasta fel, egy pohár tej és népes publikum társaságában. Emelkedett, de elveszőben levő eszmék vonzásában és kitaszítottságában fogant írásai a verbálidiotizmus és a vibráló technikai (f)elkészültség keresztjén feszítettek, hivalkodó vértezetében is megmutatva az esendő embert.

Közösséget teremtő és ijesztő volt a Természetes Vészek - értsd: nem okvetlen mű-vészek - robotoló, lázadó, álmodó, termelő csoportja. Gépzene és gépzaj harmóniájában és szépségében ámulhattunk: a helyi világítás szemrontó káprázatában is átvilágíthatók társadalmi viszonyaink. A színházművészet legszélső pereméig elmerészkedő alkotás egyszerre szólt a munka szépségéről, kiszolgáltatottságáról, erőinket fogyasztó és sugárzó képességéről. Néhány igazán tehetséges ember felbukkant a Nagyterem bajosan értelmezhető akusztikai viszonyai közt is.

Ebben az új rovatunkban mi magunk értékelünk már lezajlott programokat, illetve kihasználjuk az eseményekből adódó újabb információs lehetőségeket. /Igy tettünk ez alkalommal is./ A választás meglehetősen önkényes, erre utalunk - az Apáti Miklóstól kölcsönzött - rovatcímmel.

Billy Bragg - Petőfi Csarnok - szept. 19.

Billy Bragg napjaink angolszász zenéjének egyik érdekes személyisége. Erős politikummal átszőtt dalait egy szál gitáron adja elő, ezért is nevezik a 80-as évek Bob Dylanjének. Zenéjében rengeteg együttes hatása fellelhető az undergroundtól a clashig. Vele és menedzserével készült szept. 18-án a Ráday kollégiumban a következő interjú:

- Hogy kerültél Magyarországra?
- Mindig is érdeklődtem a kelet-közép-európai országok, a létező szocializmus államai iránt. Kíváncsi voltam, hogyan élnek itt az emberek, milyen gondok foglalkoztatják őket. Igy Lengyelország, NDK és a SZU után sikerült ide is ellátogatnom.
- Hogyan szerzed a benyomásaidat, élményeidet?
- Azt hiszem, hogy egy országról a legtöbbet vásárlások során tudhat meg valaki. Az emberek közt járva, figyelve őket és reakcióikat a leglényegesebb dolgokról lehet képet kapni.
- Rátérve a zenére, hallottad a Bikinit és a Balkán Touristot, mi a véleményed róluk?
- A Bikini szokványos tucatzenét játszik, mindenféle fazon, jellegzetesség nélkül, míg Sexepil-nél már érezni lehetett valami egyéni ízt, világot.
- Általában milyen esélyét látod annak, hogy egy magyar együttes betörjön a brit piacra?
- Napjainkban a brit zeneiparban a telítettség és az általános várakozás a jellemző. Nincsenek igazán egyéni hangú, új stílust hozó együttesek, talán csak a független lemezcégek egy-két bandáját lehetne ide sorolni. (The Smith, The Man They Couldn't Hang, Cure). Ugyanakkor a hagyományos, elfogadott zenét játszó együttesek köre hatalmasra nőtt. Ezért úgy vélem igazi betörés egy teljesen új, szokatlan látásmódú csapatnak sikerülhet csak, s ebben látom a magyarok esélyét, egy eltérő érzésvilág megszólaltatását.

Az ilyen irányú próbálkozásokra a legjobb példa Bulgária. Manapság nagyon nagy keletje van a bolgár népzenére támaszkodó, azt interpretáló zenekaroknak. Egyedi balkáni zenéjük még a nyelvi korlátokat is át tudta törni.

- Angliában és Amerikában ma Te vagy az egyike az ügyeletes sztároknak. Mi változott ettől az életedben?
- Nem hiszem, hogy ettől gyökeresen új életvitelt folytatnék, igyekszem ugyanúgy élni, mint azelőtt. (Ekkor bekapcsolódott menedzsere is, aki többek között a Floyd 2. albumán is dolgozott.): Szerintem sem kell Billynek komoly veszélyektől tartania, ugynakkor a dolog valóban igen veszélyes. Úgy értem, hogy kis pinceklubokhoz szokott, alacsony gázsikért fellépő együtteseknél igen gyakran előfordul, hogy a sikerek, a fény hatására megzavarodnak. A hirtelen váltáshoz nem bír hozzászokni a belsőjük. Talán egyik legjobb-legkeserűbb példa erre Syd Barett a Floydból. De azt hiszem Billynek sikerült ezt megoldania, váltania.

TÁRSADALOMISMERETI-MŰVELŐDÉSI GYAKORLATRA HIVUNK!

Soprontól Sátoraljaújhelyig 50 város és község közül választhatsz, ahol a II. félév első két hetében 5 fős "egyetemközi" csoportban ismerkedhetsz általad választott társadalmi kérdésekkel.

A gyakorlat a maga nemében egyedülálló lehetőség arra, hogy más egyetemek diákjaival lehess együtt és bepillanthass olyan földrajzi régiók és társadalmi rétegek életébe, amelyeket eddig nem ismertél. A végzett munkáról szóló beszámolóval pályázatokon indulhatsz és többféle nyári egyetemre juthatsz el.

Várjuk a társadalomismereti-művelődési gyakorlatra "átkeresztelt" eddigi "TNGY" régi és új híveinek jelentkezését lehetőleg okt. 23-ig a Közművelődési Titkárságon (I. 154.). Újabb információk a 22-i Közgazdászban!

VENDÉGÜNK LENGYEL LÁSZLÓ

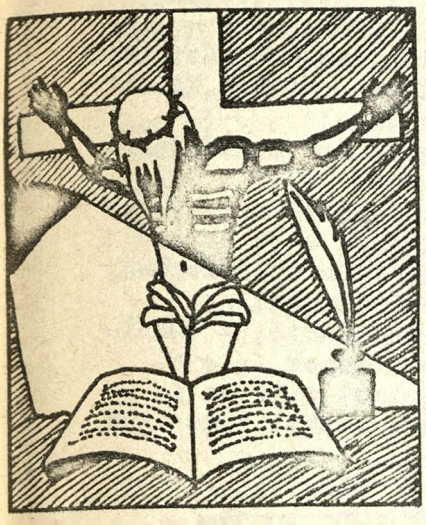

Ha azt kérdezem magamtól, hogy mi is a foglalkozásom, csak azt válaszolhatom, hogy esszéíró vagyok. Közgazdasági, szociológiai, politológiai esszéket írok, így legszívesebben azokat is olvasok. A magyar esszéirodalom nagyjait Kemény Zsigmondtól Péterfy Jenőn át Jászi Oszkárig itt most nem sorolom műveikkel. A 3o-as évek nagy esszéíró nemzedékéből is csak a kedvenceimet venném le most a polcról. Mindenekelőtt Kosztolányi Dezső. Jelesebb esszéi három kötetben is rendelkezésre állnak: Egy ég alatt, Sötét bújócska, Európai képeskönyv.

Azután Illyés Gyula "Magyarok" című tanulmánya. Átellenből Halász Gábor "Tiltakozó nemzedék" című összefoglaló kötete és Hevesi András "A gonoszság dícsérete". Németh László Tanu-esszéi, Kovács Imre "A parasztéletforma csődje" tanulmányai. És a háború utánról, a "klasszikusok":
Cs. Szabó László: Alkalom, Őrzők, Shakespeare;
Szabó Zoltán: Terepfelverés;
Tamási Áron: Jégtörő gondolatok;
Németh László: Sajkódi esték;
Bibó István: Válogatott tanulmányok 2. kötet /Az 194o-es évek vége tanulmányai/.

De ott sorakoznak a polcokon Ottlik Géza "Próza" című kötetének remekei /benne "A nyomdában", "Iglbauer"/, Vas István három tanulmánykötete / a legkedvesebb a Henry Esmond a "Vonzások és választások"-ban/, Pilinszky János "Szög és olaj" válogatása gyémánttűvel karcolt hívő írásaiból, azután Nemes Nagy Ágnes "Metszetek" és "A hegyi költő" című professzionizmusra tanító gondos esszéi.

Mellettük Szilágyi János György "Paradigmák" könyve - egyszer már megírtam róla, hogy mennyi gyönyörűséget szerez minden darabja. Rába György "Csönd-herceg és nikkel szamovár", Tandori Dezső "Az erősebb lét közelében", Székely János erdélyi író "A mítosz értelme" és kedves barátom Lackó Mihály "Széchenyi és Kossuth vitája" című nagyesszéje /benne egy bensőséges fiktív naplóval/ egymással feleselnek.

Csak magyar esszéket említettem, de csak azért, mert óriáskígyóként kúszna a világirodalmi esszék sora. Itt csak említem, hogy a 2o. század nagy esszéistái - Freud, Joyce, Virginia Wolf, T. S. Eliot, Francois Mauriac, Gide, Malraux, Elias Canetti, Roland Barthes, Michel Foucault stb. - mind hozzátettek valamit ahhoz, amit saját írásaimban megpróbáltam kifejezni.

TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK

Mit olvasson egy leendő közgazdász politikai gazdaságtanból (I.) ?

Ezzel a sorozattal segítséget szeretnénk adni Nektek, hogy mit érdemes olvasni a tananyagon s a kötelező olvasmányokon kívül az adott tantárgyhoz. Ezt a listát Török Hilda, a p.g. tanszék volt tanárának javaslata alapján állítottuk össze.

1. Paul A. Samuelson - William D. Nordhaus: Közgazdaságtan I. /KJK 1987/
2. Mátyás Antal: A polgári politikai gazdaságtan napjainkban /KJK 1984/
3. Szamuely László: A magyar közgazdasági gondolkodás fejlődése /KJK 1986/
4. Thomas S. Kuhn: A tudományos forradalmak szervezete
5. Ágh Attila: Globális kihívás /Magvető/
6. Makai Mária: A visszájára fordult világ anatómiájához /Kossuth 1983/
7. Thoma László: A szabadidő marxi elmélete /Kossuth 1987/
8. Sárközy Tamás: Egy gazdasági szervezeti reform sodrában /Magvető 1986/
9. Beszélgetések tudósokkal - Válogatások a Társadalmi Szemléből /Kossuth 1987/
1o. Günter Walraff: Legalul /Gondolat 1986/

BRIDZS:

Eseményeink: Vasárnap párosversenyt rendeztünk, melynek első helyezettje a Fazekas-Tóth páros lett. Mivel nagy sikere volt a hivatalos rendszer szerinti összevetésnek, ezért ezentúl minden vasárnap megismételjük. A résztvevők számától függően páros- illetve csapatversenyt fogunk lebonyolítani. Ez jó alkalom lesz az eddig csak baráti körben játszók számára, hogy új, szokatlan partnerekkel szemben, "éles" körülmények között is kipróbálhassák tudásukat.

Beindult a tanfolyam a kezdők részére, bár aránylag kis létszámmal. Ide is várjuk a később jelentkezőket, még bekapcsolódhattok.

Terveink között szerepel egy egyetemi tanár-diák összecsapás. Mi, diákok már készen állunk a viadalra, a tanárcsapat még szerveződik. Ezért ezúton is kérjük azon oktató jogállású személyeket, akik tudnak bridzsezni és szívesen résztvennének a küzdelemben, hogy jelentkezzenek Sugár Andrásnál (Statisztika tanszék vagy KISZ-bizottság).

Helyszínünk nem változott: a Maki. Elnézést kérünk rendszeres olvasóinktól - tudniillik a rejtvényben felcserélve jelent meg az Észak és a Dél kiírás a lapok felett. Természetesen az 5-ös kőrt tartalmazó kéz a Dél. A nagy érdeklődés miatt e héten is közlünk egy feladványt, a megoldást az előzőhöz hasonlóan klubkeretek között beszéljük meg vasárnap.

DÉL	ÉSZAK
pikk: B 10 9 8 7	pikk: Á 6 3 2
kőr: Á K 5 3	kőr: 8
káró: K 6	káró: Á 9 5 4
treff: Á 8	treff: K 7 3 2

KELET	DÉL	ÉSZAK	NYUGAT
2 kőr	2 pikk	3 kőr	4 kőr
passz	4 szan	passz	5 kőr
passz	6 pikk	passz	passz
passz			

kezdés: kőr 2
felvétel: 6 pikk (12 ütés pikk adu mellett)
Készíts játéktervet!

HT-jelöltünk Both Vilmos!

Both Vili másodéves, külgazdaság szakos hallgató. Ettől a tanévtől lett munkatársunk. Nem célunk, hogy felmagasztaljuk, csak annyit mondunk, nagyon bízunk benne, mert komoly embernek ismertük meg, olyannak, aki lelkiismeretesen láthatja el feladatát a HT-ben, méltóan képviselve Benneteket. Bízzatok hát Ti is benne!

"A KISZ-Bizottság által megfogalmazott programjavaslat gondolataival - néhány kisebb fenntartással - egyetértek. A felvázolt területek közül különösen az oktatás, a közművelődés és az információáramlás azok, amelyeket fontosnak tartok, és amelyekkel kapcsolatban konkrét elképzeléseim is lennének. Ezzel összefüggésben még annyit, hogy a HT legalapvetőbb feladatai közé sorolom annak elősegítését, hogy egyetemünkön egy, a mainál sokkal szélesebb értelmiségi gondolkodó, a közélettől sem elzárkózó réteg alakuljon ki. Tudatosítani kéne végre, hogy egyes pozitív társadalmi és egyetemi folyamatokkal párhuzamosan nőnek az egyetemisták és öntevékeny csoportjaik lehetőségei, önállósága és, hogy a szerveződő testületek, bizottságok nem újabb bürokratikus formák, hanem éppen e lehetőségek kihasználásának, érdekeink képviseletének fórumai. Enélkül félő, hogy a HT is csak néhányak figyelmére tarthat számot. Az érdektelenség pedig rövid időn belül bármilyen jó kezdeményezést befullaszthat."

TÉMA: Konfliktushelyzet a Perzsa(Arab)-öbölben

HVG 1987. október 3.:"Az Öböl és az olajszállítás - Na cső "

Két héttel ezelőtt -ha csak egy kisebb összetűzés erejéig is- nyílt, harci konfliktus támadt az USA és Irán között az Arab(Perzsa)-öbölben. A fő olaj szállítási "tengelyként" számon tartott vízi út kikerülésére ugyanakkor Irak újabb - Szaud Arábián át a Vörös-tenger felé tartó - olajvezeték építésére kötött szerződést.

Magyarnyelvű irodalom:

Végeláthatatlan háború , A Nyugat és az arab világ
Összeállítások arról, hogyan ítéli meg a világ, és maguk a résztvevő felek a jelenlegi helyzetet, az okokat ill. a kivezető utat
(Nemzetközi Szemle 1987. január)

Kis igazságok (Elvek és a tényleges helyzet)
(Magyarország 1987/39)

Látótávolság (Összefoglaló jellegű írás az Iszlám világról)
(Magyarország 1987/36)

Közel-keleti gazdasági diplomácia (Irak és az USA gazd. egyezménye)
Az USA egyre szorosabbra fűzi gazdasági kapcsolatait Irakkal, s egyremásra születnek a konkrét gazd. megállapodások a SZU és Irán között. Mintha felcserélődnének a szerepek a Perzsa-öböl tájékán...
(Világgazdaság 1987.augusztus 28.)

A piacok idegesen fogadták az iráni hajó elleni amerikai támadás hírét
(Világgazdaság 1987.szeptember 23.)

Irán az USA második legnagyobb olajszállítója
(Világgazdaság 1987.szeptember 3o.)

Angolnyelvű irodalom:

Rajtakapva (Caught red-handed)
Az iráni aknatelepítő hajó "tettenérésének" részletes leírása, rajzokkal illusztrálva. Az első iráni reakciók, fenyegetések ismertetése.
(Newsweek 1987.október 5.)

Nincs hova rejtőzni az öbölben (In the Gulf, nowhere to hide)
Tudósítás a megelőző heti, a háború hétéves történetében mindent felülmúló tengeri hadviselésről. Egy kereskedelmi hajó kapitánya:"Sehol nem lehetünk már biztonságban."Iraki remény: tengerparti olajfinomítók és tankhajók elsüllyesztésével a maguk javára fordíthatják e veszni látszó háborút.
(Newsweek 1987.szeptember 14.)

Újabb tankhajó háború (A new tanker war)
Azzal is nőnek a rendezés esélyei, ha e háború néha helyi jellegét elvesztve kicsúszik a hadviselő felek ellenőrzése alól. Szeptember eleje: hevesen megindul újra a tankhajó háború. A következmény - a diplomácia frontján is új erőfeszítések történnek.
(Time 1987.szeptember 14.)

Németnyelvű irodalom:

Neue Zürcher Zeitung:
Neue irakische Luftangriffe auf Erdölziele - die Reaktion vom Ausland
Unveränderte Position Irans im Golfkrieg (szept. 24.)
Die Araber vor einer Konferenz (szept. 23.)

Der Spiegel:
Irak - Frischer Mut (szept. 21.)
Golfkrieg - Der Iran schwört Rache
Irán/Irak: Breitet sich der Krieg aus? (szept. 28.)

Stúdió Pont

október 15.: Sólyom László előadása
Agitátorok

október 22.: Vendégünk:
Németh Magda

október 15. - a Rajk László Szakkollégiummal közös rendezvény

Vendég: Sólyom László Téma: Állampolgári jogaink - 18.3o, I. ea.

Van-e jogom megtagadni a személyi számom közlését? Elkérheti-e a BKV-ellenőr a személyi igazolványomat? Rengeteg ehhez hasonló látens kérdés létezik körülöttünk, de általában nem ismerjük fel őket, és nem elsősorban tudásunk, hanem a belénk ivódott gondolkodásmódunk korlátai miatt. Környezetünkben nem tapasztaltuk, nem vált számunkra automatikussá, sőt ismertté sem a jogszerű életvitel technikája. Pedig nem csak elméleti fogalomként, hanem a gyakorlatban is megismerkedhetnénk vele ha ismernénk állampolgári jogainkat.

Ha tudom, mihez van az alkotmányban lefektetett jogom, mit szabad tennem, akkor a szabályos cselekedeteimet olyan emberi-erkölcsi tartással hajthatom végre, amely biztosítéka a velem kapcsolatos helyzetekben a kérdésfeltevésnek, a válaszolásnak és általában mindenfajta demokratizálódásnak.

Ez adja az előadás különleges aktualitását két szempontból is. Egyrészt a körülöttünk "lüktető" "reformkor" kihívásai, a "nyíltság" szelleme, másrészt az egyetemünk falain belül szemléletváltás időszerűsége és esetleges "törvénybe iktatása" a Hallgatói Tagozat választások közelgő időpontja.
(Ajánlott irodalom: Valóság 1985/8. "Mit szabad és mit nem?")

Film: Agitátorok - 2o.3o, I. ea.

A filmet a Balázs Béla Stúdióban készítette Magyar Dezső rendező és Koltai Lajos operatőr 1969-ben. Szereplői nagyrészt akkori egyetemisták, akik mára ismert személyiségekké váltak. Hobo mellett egyetemünk több jelenlegi oktatójával is találkozhattok a vásznon.

A film a Tanácsköztársaság egy önkéntes, politikai agitációt folytató csoportjáról szól, akik tevékenyen részt vesznek a körülöttük létező világ sodrásában, de őszinteségük és elvhűségük miatt minden pillanatban szembesülnek a saját maguk és társaik által képviselt filozófiák, élet-, közösség-, és mozgalomfelfogások mellett a hivatalos propagandagépezettel is.

Fiatalokról szól, akik megpróbáltak tenni valamit.

Görög és délszláv táncház a Falkafolk együttessel - 20.30

októbar 22 - a Társadalomtudományi Klubbal közös rendezvény

Vendég: Németh Magda /Toronto/ Téma: Apám, Németh László megiratlan története

Videofilmvetítés - szervezés alatt 2o.3o, I. ea.

Magyar táncház a Jánosi együttessel 2o.3o

Felelős kiadó: Szuhay Miklós
Felelős szerkesztő: Kurucz Péter
Grafika és címlap: Vavrik Gábor
Készítették (a feltüntetetten kívül): B. Kiss Tamás, Kolipka Ilona, Mitró Katalin, Hájas Mariann, Nagy Bea, Nemcsek Zoltán, Tóth Judit. Czabán György, Benő, Mező Zsuzsa
Készült az MKKE házi sokszorosítójában, 1500 példányban
Nyomdavezető: Jász József

A szerkesztőséget az MKKE főépületében (Bp. Dimitrov tér 8.)- I. 193.-lehet elérni, illetve a 186 855/381 telefonon.